

Indeks Zdrowych Miast 2023: Kraków z najlepszą edukacją

2023-12-05

21 listopada podczas Open Eyes Economy Summit wręczono nagrody w drugiej edycji rankingu Indeks Zdrowych Miast - zestawienia, które obrazuje warunki życia w 66 polskich miastach na prawach powiatu. Bazując na szeregu wskaźników odnoszących się do ośmiu obszarów, badacze wskazują te miasta, które najlepiej radzą sobie z zapewnieniem szeroko pojętego dobrostanu społeczności lokalnej. Pod względem skuteczności polityki edukacyjnej bezkonkurencyjny okazał się Kraków.

Celem Indeksu Zdrowych Miast jest syntetyczne ujęcie tego, jak otoczenie społeczne, środowiskowe i gospodarcze w miastach, a także prowadzone w nich polityki publiczne sprzyjają zdrowiu jego mieszkańców. Przy czym zdrowie traktowane jest bardzo szeroko – nie chodzi tylko o dobrostan fizyczny, ale także o poczucie bezpieczeństwa i stabilności, dostępność szans i możliwości rozwoju, budowanie kapitału ludzkiego, powszechność różnego rodzaju usług, czyli wszystko to, co sprawia, że w danym miejscu żyje się po prostu dobrze. Dlatego miasta oceniane są w ośmiu kategoriach: zdrowie, ludność, usługi komunalne i społeczne, edukacja, mieszkalnictwo, środowisko, infrastruktura i przestrzeń. W ramach indeksu wyłaniane są miasta, które najlepiej spełniają kryteria sektorowe, przygotowywane jest także zestawienie główne.

W przypadku edukacji brane są pod uwagę wskaźniki pokazujące skutki polityki edukacyjnej realizowanej w miastach. Cztery odnoszą się do wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży po dwóch etapach edukacji (sprawdzian ósmoklasisty – średnie wyniki z języka polskiego i matematyki; egzamin maturalny – średnie wyniki z języka polskiego i matematyki w zakresie podstawowym). Piąty wskaźnik dotyczy odsetka dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego – chodzi o najmłodszych w wieku 3-5 lat, ponieważ jest to okres, kiedy edukacja przedszkolna jest prawem, a nie obowiązkiem. Badania dowodzą, że udział w edukacji przedszkolnej pomaga osiągać sukcesy edukacyjne na późniejszych etapach rozwoju, dlatego upowszechnianie jej może być traktowane jako inwestycja społeczna. Ostatni wskaźnik dotyczy sytuacji ekonomiczno-społecznej młodzieży i obrazuje udział dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Umożliwia on ocenę zamożności rodzin, a także możliwości realizacji przez nie funkcji związanych z rozwojem dzieci.

We wszystkich wskaźnikach najlepsze wyniki uzyskał Kraków. Miasto od lat podejmuje konsekwentne działania w celu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, z jednej strony rozbudowując samorządowe przedszkola, z drugiej dotując placówki niesamorządowe (publiczne i niepubliczne) hojniej, niż wymaga tego ustawa o finansowaniu zadań oświatowych. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Krakowa publiczne przedszkola niesamorządowe otrzymują dotację w wysokości 120 proc. kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu samorządowym (zamiast ustawowych 100 proc.), a przedszkola niepubliczne – w wysokości 85 proc. (w miejsce ustawowych 75 proc.). Kraków wyróżnia się pod tym względem na tle innych miast Unii Metropolii Polskich. Wysoki poziom finansowania zachęca osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż samorząd do zakładania publicznych przedszkoli, w tym zmiany formy działalności z niepublicznej na publiczną – co zwiększa liczbę miejsc w tzw. tanich przedszkolach („za złotówkę”) i w istotny sposób uzupełnia ofertę przedszkoli samorządowych. Skuteczność tej miejskiej polityki pokazują dane: w roku szkolnym 2022/2023 do 128 samorządowych przedszkoli uczęszczało

**Magiczny
Kraków**

17 330 dzieci, a do przedszkoli niesamorządowych – 18 447 dzieci (w tym 8740 do publicznych i 9707 do niepublicznych). Krakowska baza przedszkolna wciąż się rozwija, aby nadążyć za wzrostem zapotrzebowania na miejsca edukacyjne dla najmłodszych – w roku szkolnym 2022/2023 z 461 ogólnodostępnych przedszkoli samorządowych i niesamorządowych, w tym oddziałów przedszkolnych w szkołach i punktów przedszkolnych, korzystało łącznie 36 723 dzieci, a to oznacza, że w stosunku do roku 2021 nastąpił wzrost o 24 placówki i o 2168 przedszkolaków.

Krakowscy uczniowie osiągają bardzo wysokie wyniki na egzaminach zewnętrznych, a ich rezultaty nieustannie należą do najlepszych nie tylko w Małopolsce, ale i w skali całego kraju. W 2023 w Krakowie średni wynik na egzaminie ósmoklasisty z matematyki wyniósł aż 70 proc. (w Małopolsce – 60 proc., w innych dużych miastach wahał się od 56 do 67 proc.). Jeszcze lepiej poszło krakowskim ósmoklasistom z języka polskiego – uczniowie zdawali go na 74 proc. (w Małopolsce – 69 proc., w innych dużych miastach wahał się od 65 do 73 proc.). Powody do zadowolenia mieli także maturzyści – średni rezultat z matematyki wyniósł w Krakowie 78 proc., a z języka polskiego – 70 proc., co sytuuje krakowską młodzież na czele populacji uczniów, jeśli wziąć pod uwagę wyniki w dużych miastach. Za mistrzowskie wyniki na egzaminach miasto przyznaje uczniom nagrody finansowe w ramach Krakowskiego Programu Wspierania Uzdolnionych Uczniów.